

**D. Marcus Evangelista. Rodolphi Gwaltheri Tigurini in
Euangelium Iesu Christi secundum Marcum Homiliæ
CXXXIX.**

Gwalther, Rudolf

[S.l.], 1570

VD16 W 1048

Homilia CVIII. Sed caute uos uobis. Tradent enim uos in consessus, & in
synagogas: cædemini, ac coram præsidibus & regibus sistemini mea
causa, in testimoniū[m] ipsis. Et apud omnes gentes oportet ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71833](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71833)

Imperij maiestate, partim eruditione & eloquentia armata erat. At tamen Christus illos turbare ve-
 rat, & ipsos Christi mandatum omnibus humanis legibus, periculis item omnibus anteposuisse constat,
 cum scirent Deo potius quam hominibus obedire oportere. Nec pro zelo defuis successus, & Dei gra-
 tia factum esse, ut prater omnem expectationem Euangelium in toto terrarum orbe vulgaretur.
 Exempla huius generis nostro etiam seculo extant. Quis enim ignorat, quanto labore et periculo ante
 annos quadraginta Euangelij predicatio instaurata & Ecclesiarum reformatio suscepta fuerit?
 Quid non tentavit, ut Domini opus impederet? At quia non defuerunt suo officio, quibus cau-
 sam istam Deus commendarat, per medios enses (ut ita dicam) victoria longe pulcherrima potiti
 sunt. Horum ergo vestigijs nos quoque insistere convenit, nec animis commoueri, ut de statione nostra
 deserenda cogitemus, si quod periculum sese offerat.

Et hic probe obseruanda est ratio, quam sui consilij duplicem Christus adducit. Primo, oportet
 ista fieri. Deinde, at nondum erit finis, quin principia dolorum ista. Poterat sane malorum istorum
 causas plures allegare, cum nihil illum lateat. Sed ad unam Dei providentiam illos ablegat, & in
 huius placito acquiescere docet, quem omnia sapienter & iusto iudicio administrare constat. Huius
 consideratio olim Iobum in durissimis casibus inuictum reddidit, & eadem in Iosepho vindicta cu-
 piditatem restinxit, quam aduersus fratres concipere poterat. Hac etiam sola hodie nobis patien-
 tia & fidei constantis praecipua causa erit. Obseruabis autem, quod haec dolorum principia modo
 fore dicit, quae excidium gentis totius mox secuturum sit. Dicit huius ratio esse, quod Iudaei perti-
 naci impietate Dei iram prouocare non desinebant, & proinde indigni erant, quibus parceretur. Di-
 scipulos autem huius consideratione ad diuturnam & longam patientiam armare vult, ne se mox
 omni officio defunctos putent, si uno & altero anno in hisce certaminibus durauerint. Interim ad-
 monemur, hodie etiam finem malorum, quae vndique instant, sperari non posse, quoad infelix mun-
 dus aduersus Deum pugnare perrexerit: qui facile inueniet aliquos, qui incurabiles & poenitere ne-
 scios extremo excidio mulcent. Nos vero, quos veritatis cognitione illustrare dignatus est, illa con-
 stantia tua amur, & inter pericula inrepti ad celestis regni hereditatem elucemur, quam in se
 credentibus praeprauit Deus in Christo Iesu Domino nostro, cui debetur benedictio, honor, gloria
 & potestas in eternum. Amen.

Turbarum cau-
 sas in providen-
 tia Dei monstrat.

Iob. 1. & 2.
 Gen. 45.
 & 50.

Sed caute uos uobis. Tradent enim uos in confessus, & in synago-
 gas: caedimini, ac coram praesidibus & regibus sistemini mea causa, in
 testimonijs ipsis. Et apud omnes gentes oportet prius praedicari Euan-
 gelium. Cum autem traditos duxerint uos, ne ante sitis solliciti quid di-
 scuti sitis, neque meditemini: sed quicquid datum fuerit uobis in illo mo-
 mento, hoc loquamini. Non enim estis uos qui loquimini, sed spiritus
 ille sanctus. Tradet autem frater fratrem in mortem, & pater filium: &
 insurgent liberi aduersus parentes, & morte mulcandos curabit eos,
 Et eritis ex omni propter nomen meum: sed qui perseverauerit
 usque in finem, iste seruetur.

Dixerunt nuper Iesus Christus de communibus & publicis periculis quae priusquam Hieroso-
 lyma cum templo destrueretur, ex impostoribus, seditionibus, bellis, peste & fame passim sint
 erit. At ne discipuli, quos alijs regum & triumphos somnari sciebat, se immunes malorum &
 prorsus in tuto fore putarent: modo de illis agit, quae ipsi in commisso sibi praedicandi munere propter
 nomen ipsius passuri sint. Debent ea sic accipi, ut licet Apostolis haec dixerit Christus, eadem tamen
 ad nos quoque pertinere putemus. Eandem enim omnibus seculis credentium conditionem fore, scriptu-
 ra passim admonet. Quod si quando pace frui datur, Dei beneficium hoc singulare esse agnoscamus,
 & ne illo abutamur, nosmetipsos ad crucem ferendam semper praeparemus, & illorum fidem nostris
 precibus adiueamus, qui alibi persecutionum fluctibus exagitantur.

Argumentum &
 usus presentis
 loci.

De cruce discipulos admonet. *Orditur autem ab admonitione, ut prius etiam, ut ista ad se pertinere intelligant. Sed canit vobis, inquit. Quasi dicat, Ne putetis vos eorum, quae dixi otiosos spectatores fore. Imò a vobis mala incipient, & primi omnium afflictionem sustinebitis. Nam priusquam hoc fiat (ut in Luca habetur) iniicient vobis manus, & persequentur vos, tradent item vos in confessum & in synagoga, nimirum ut fidei & doctrinae rationem a vobis exigant: inde ad praesidium & regnum tribuantur vobis, ut illic causam dicatis. Et haec quidem omnia vobis mea causa evenient, ipsi in testimonium. Ut verò ista impleta sint, Lucas in Actis diligenter narrat. Docentibus enim in templo Apostoli superveniunt sacerdotes & magistratus templi cum Sadducis, & comprehensos in carcerem delicti tubent. Die sequenti in concilium productos examinant, & quamvis innocentes esse intelligunt, tamen non possunt Evangelium praedicent. Pergunt autem illi suam jurisdictionem. Iterum ergo capci non minus modo, sed flagra quoque sentiunt. Mox ulterius progreditur impiorum rabies, & lapidatur Stephanus & Paulus immeni crudelitate ecclesiam, quae Hierosolymis erat, dissipat. Idem verò potentis Christi manu ad fidem pertractus, suscepto Apostolatu hac omnia patitur quae Christus hic & alibi suis eventura praedixit: Nam ut omnia alia omittamus, multum in eis coram Romanis praesidibus, imò etiam coram Rege Agrippa causam dixit, & tandem Romae usque ad Neronis tribunal pertractus fuit. Et quod Apostolis accidit, hoc ipsum postea quoque per Apostolicis & omnibus ferè credentibus accidisse constat. Nec hodie melior est eorum conditio, ut Christum praedicant, aut illo vno contenti, superstitiones & inania hominù additamenta a se habent. At hinc nobis quaedam diligentius inspicienda erunt.*

Primò, cur ista fieri patiatur Deus, & cur gentium excidia ferè à piorum persecutionibus sumant? Potest huius rei causa duplex assignari. Prior in Deo est, cuius iustitia hoc exigit, ut mundi scelera puniatur, primò suam domum corrigat, ne in suis probare videatur, quod in eis tam rigidè persequitur. Et huius nos Petrus admonet, quando iudicium à Dei domo incipere ait. Nam etsi pii in fidei & religionis causa integri sint, & eo nomine Deo probentur, multa tamen in eis ex innata carnis infirmitate obrepunt, quae corripi merentur. In secundis enim securi peccatorum delicta admittunt, aut superbia stimulo citillans, ut sibiipsis nimium in ipsis placeant, in quibus de bonitate debent agnoscere: cuius rei exempla in Davide & Ezechia extat. In aduersis vero in nis rationes audiunt, & saepe ad externa praesidia conuertuntur. Fieri ergo non potest, quin Deus iudiciorum suorum initium ab ipsis faciat, ut & carnis cupiditates frenent, & ad ipsi se stantè pendere discant. Altera causa in ipsis hominibus est. Dū enim suos affigit Dominus, quater docet, quid impij sit eventurum. Nam si à nobis incipit Dei iudicium (inquit Petrus) quare finis eorum, qui non credunt Evangelio? Et si iustus vix seruetur, impius & peccator vix conuertentur? Et eodem facit, quod apud Ieremiam dicit Dominus: Ecce ego incipio affligere in vrbem, quae dicitur nomine meo, & vos (gentes scilicet impie) impune abiretis? Praeterea, ut iudicium Dei suus liber sit, pios ab impijs separari, & illos è mundo hoc in caelestis beatorum sedes transferant, ne vel suis intercessionibus iudicia dei remorentur, vel ipsi quoque impiorum poenas implicentur, cum illis scelerum poenas videantur exoluere. Vidit hoc olim Isaias, cum iustum colligi dicitur, quod malum aut excidium publicum veniat. Idem verò sui seculi infelicitatem deplorat, quod de rebus optime meritorem mortes à plerisque, negligebantur. Est enim hic plusquam bellum us super, quod rigi hominum correpti non sentiunt piorum prematuros obitus aut exilia venturi excidii praedicta esse. De Metello Macedonico traditur, quod cum Scipionem Africanum, quo cum illi prematuro micitiae intercesserant, domi peremptum audisset, in foro exclamavit: Concurrite à civis, metentes vrbis conciderunt. Et Ioas rex olim Eliseum moriturum deflebat, quod illum Israhel praedictum esse sciret. At hodie sine gemitu & lachrymis aliorum optimi quisque pereunt. Magis lacrimis testabilis est illorum nequitia, qui vel ipsi sese hoc tam necessario piorum praesidio spoliant, vel rem illos è medio tolli gaudent, ut maiori licentia affectibus suis corruptissimis indulgere possint.

Sed alio etià argumento mundi impietas arguitur, dum Christus discipulis hoc sua causa & propter suum nomen eventura dicit. Constat enim Christum, ut nos saluos faceret, in mundi vrbem mortem subisse. Quis ergo non extrema corruptionis & impietatis plus quam diabolica traditio agnoscat, quando ita Christum mundus abominatur & odit, ut propter hunc eoi quoque, ferè in

Actorum 4.
Actorum 5.
Act. 6. 7. 8.
Act. 16. 17. 18. 19. 22. 24. 26.
Cur publicè calamitates à pio rù persecutione incipiunt 1. Pet. 4.
2. Sam. 11. 24. Isaiè 39.
Ierem. 25.
Isaiè 57.
2. Reg. 13.
Pij propter Christi nomen affliguntur.

quos illi communis naturae societas & mutui auxilij necessitas coniunxit? Bisariam vero Christi
 causa vel nomine per persecutionem sustinent. Primum aperte, quando ab ijs affliguntur, qui Christum
 & meritum ipsius diserte negant & impugnant: quales olim gentes fuerunt, hodie autem Turca &
 Iudei habentur. Deinde subdole, cum Christi nomen quidem aliqui profiteantur, gloriam vero illius
 in creaturas transferunt, nec solo ipsius merito contenti, alia praeter hunc pro peccatis sacrificia, aliam
 in creaturas, alios aduocatos & mediatores quarunt: & interim ferro & igne eos persequuntur, qui ab
 iustitia, alios aduocatos & mediatores fatentur nullum aliud nomen hominibus datum esse, in quo sal-
 uo illo pendens, & cum Apostolis fatentur nullum aliud nomen hominibus datum esse, in quo sal-
 uari possunt. Tales olim Israelitae erant, qui promissionibus & federe Dei gloriabantur, interim
 veri Dei cultum & fidem in Christum, promissum saluatorem, eradebant. Tales hodie Papistae
 sunt, quibus nihil aut parum ad salutem facere videtur, si Christum Iesum profitearis, nisi illi Diuos
 Diuinasque ad hoc operum merita, indulgentias, Missas, purgatorium ignem, & sexcenta alia coniu-
 gas. Imo vix illis aliud scelus maius videtur, quam si superstitiosas et adiciones relinquant, ut Christo
 vni omnis nostrae redemptionis gloria integra permaneat. Et haec hodie praecipua est persecutionum
 causa: quas qui sustinent, Christi causa se affligi cogitent, & inde consolationem petant: illos vero
 aliter non creditur Christiani nominis professio, quod minus Christi hostes censeantur, qui gloriam
 suam aliqua ex parte imminui non patitur, nec etiam suorum sanguine multum sinet. Et hoc facit,
 quod perfectiones istas ipsi tyrannus persecutoribus in testimonium testur as dicit. Intellegit enim
 non modo contemnant, verum etiam hostiliter persequantur. Si enim pulvis ministrorum pedibus ex-
 cussus illis conuincendis sufficit, ut alibi Christus admonet, grauius multo erit testimonium, quod tot
 piorum exilia, fuga, lachrymae, vincula, ignominiose mortes de illorum crudelitate reddent. Haec
 cogitate o boni, qui hodie propter Christi solius confessionem contra nos furitis. Cogitate (inquam)
 tot vos in vestra ipsorum capita testes adducere, quor piji a vobis affliguntur. Est enim ad tempus
 multa Deus distimulet, clamat tamen sanguis innocuus de terra, clamant sub magno illo altari, Chri-
 sto, anime piorum: & tempus erit, quo illas vindicabit Dominus. Apoc. 7.

Acto. 4.
1. Reg. 12.

Mat. 47.

Luc. 9. & 10.

Persecutionibus non potest
impediri Euangeli-
um predicatio.

Acto. 5.

Acto. 10. & 13.

Acto. 9.
1. Tim. 2.
Rom. 15.
Colof. 1.

Rom. 11.

Ceterum poterant hic multa occurrere discipulis, quae ipsos terrent, quo minus officio docendi
 fungerentur. Quapropter illis quoque, respondet Dominus. Et primum, quia impossibile videbatur, euang-
 elium propagari tot vndiq; turbis & periculis imminentibus, diserte ait: Et oportet prius apud om-
 nes gentes praedicari euangelium. Quibus verbis ad perpetuum & irrevocabile diuinae providentiae
 decretum illos oblegat: quo ita constitutum sit, ut Euangelij doctrina ne quicquam obstantibus ad-
 uersarijs potentissimis, in toto terrarum orbe publicetur, priusquam Hierosolyma cum templo euer-
 tatur. Quod impletum esse, res ipsa abunde declarat. Cum enim persecutione Hierosolyma exorta,
 discipuli inde expellerentur, mox per Iudaeam totam praedicarunt, & inde in Samariam profecti,
 illam quoque Euangelij luce illustrauerunt, & Aethyopem eunuchum Philippus conuertit, cuius mi-
 nisterio Deus postea haud dubie apud Aethyopes in propaganda Veritatis cognitione usus est. Et
 haesitantibus adhuc discipulis, an gentibus quoque Christus praedicari deberet, Petrus de eare ora-
 culo celesti edoctus ad Cornelium Centurionem descendit, alij vero in Phoenicem & Cyprum usque
 progressi, regni Christi pomeria per terras & maria longe lateque extendere ceperunt. Maxime ta-
 men in his omnibus Pauli virtus eluxit, quem peculiarem gentibus Apostolum Deus destinauerat,
 qui ab Hierosolyma & finitimis regionibus ad Illyricum usque Euangelium impleuit. Et idem e-
 culis ad Coloss. scribens, Euangelium apud omnem creaturam iam tum praedicatum fuisse testatur.
 Ita vero fieri necesse erat, ut & Iudaeorum pertinacia incurabilis diuini iudicij rigorem excusaret,
 quo excisi sunt: & gentes perfectis excidij causis fidem in Christum maiori studio amplecterentur,
 semperque ipsi illud Pauli in mentem veniret: Si Deus naturalibus ramis non pepercit, vide ne qua
 fiat, ut nec tibi parcat, &c. Est autem nobis hoc loco obseruanda Dei potentia, qui verbi sui doctri-
 nam, tempore omnium incommodissimo, inter tot obstacula tam feliciter propagare potuit. Vide-
 mus hoc ipsum nostro seculo fieri, quando illa passim triumphat, utcumque illi opponant, qui inter ho-
 mines supremum auctoritatis & potentiae gradum obtinent. Nec obscuris indicijs patet, in Oriente
 demum orienturam Euangelij lucem, vnde prius in reliquum orbem fuit diffusa. Neminem ergo ter-
 re

E A

reant impiorum conatus, qui ut suis commodis consulant, Evangelij doctrinam oppressam volent. Esi enim omnia tenent, viresq; & consilia sua omnia in unum conferant, pradicabunt tunc Evangelium usq; ad extremos orbis terrarum cardines; nec ecclesiam suam Christus unquam deseret, nisi se usq; in mundi consummationem affuturum promissit.

Ceterum gravior adhuc scrupulus restabat, quo discipuli magis terri poterant, propria ruditate & imperitia conscientia, cum nec in publico multum versati essent, nec ad hoc se instructos esse viderent, qua ad docendi munus cum primis sunt necessaria. Et sane videtur multos hoc unum sollicitos habere, quod se ad respondendum minus instructos fore metuerent, si hanc doctrinam sua rationem rogentur. Sed hic quoque Christus medetur, dicens: Cum et aditus daretis vos, ne ante sitis solliciti, quid dicturi sitis, neque meditemini: sed quicquid datum fuerit vobis in momento, hoc loquamini. Non enim estis vos qui loquimini, sed spiritus ille sanctus. Quibus nota ita accipi debet, quasi temerarios esse velit, aut diligentiore mysteriorum fidei & scripturarum revelationem prohibeat. In initio enim ut sibi caveant monuit, & alibi scripturas scrutari iubet, & Timotheum suum hoc nomine Paulus commendat, quod a pueris sacras literas didicerit, et tamen eos hortatur, ut lectioni incumbat: idemq; verbi ministros eiusmodi requirit, qui & docendo volent, & contradicentium ora obturare possint. In presenti ergo Christus nimiam sollicitudinem prohibet, quod illos ab officio retrahere poterat, maxime si qui novi casus ex improviso incidere. Nam ego (sicut quie apud Lucam) dabo vobis os & sapientiam, cui non poterunt contradicere neque resistere, qui adversabuntur vobis. Et apud Mattheum: In illa hora dabitur vobis quid loquamini. Quia hic addit, quod spiritum sanctum habituri sint in ipsis loquentem. Ista vero paternam Deum commendant, qui cum nos natura ineptos, & (ut Paulus inquit) ne ad cogitandum quidem idoneos esse sciat, donis sufficientibus & necessarijs eos instruit, quorum opera ad regni sui propagationem rei vult. Exemplo nobis sunt Moyses, Aaron, Bezaleel tabernaculi structor, septuaginta annos mutatus & novis donis instructos fuisse legimus, ut primum a Domino vocati fuerunt. Et quibus discipulis pollicetur, fide optima praestitit. Misi enim spiritum sanctum, qui illos libenter hanc simul & mysteriorum scripturae sacrae cognitione instruxit, & tales fecit, qui cum exercitibus antagonistis congregari possent: id quod innumeris exemplis declararunt. Admirantur latrones & Aetor. 4. & 6. Seniores Petri & Ioannis libertatem in dicendo, cum scirent homines esse idiotas & illiteratos. Non possunt resistere Stephano, qui summam eruditionis laudem sibi ipsis vendicabant. Paulus vero modo in sacris caeteribus perspicue docuit, verumetiam inter furentis populi horribiles mores & crudelentissimas imperterritus stetit: & tandem praesentibus tribunis, principibus, Festo praefecto, Agrippa rege & Bernice regina, causam ex vinculis dixit, & tanta quidem cum dextentia, ut omnibus admirationi esset, & Festo praefecti ex immodico literarum studio mentis summi latitudinis videretur. Quid obsecro ibi fecisset Romanae eloquentiae parens Cicero, qui olim pro Dalmata verba facturus apud Romanos Iudices, visis circa forum armis Pompeij, hominis amplexum, metu perculsus fuit, ut intercluso spiritu vix singulare posset. Pertinent eodem martyrii exemplum, inter quos saepe non modo illiterati homines verumetiam feminae & pueri versatissimi philosophorum fecerunt, & illis superiores facti sunt. Et promissionis Christi veritatem hodie evincuntur multi, qui principibus et episcopis fidei suae rationem ita saepe ex tempore reddunt, ut in hostibus admirationi sint, & frequenter aliquos illorum Christo lucrifaciant. Servant ista consuetudine, ut constantes in Domino hostium astutia minime terreantur. Singuli denique ista ad praesentem ferant, quando ad res arduas se vocari sentiunt. Qui enim illos vocat, eosdem armis idoneos in opere, ex rudibus & imperitis peritissimos, ex merulosis fortes, ex obscuris & contemptis in multis multa auctoritate graues efficere potest.

Consolatur ne
sue ruditati &
imperitiae dis-
fidant.

2. Tim. 3.
1. Tim. 3. 4.
Tit. 1.

Matth. 10.

2. Cor. 3.

Exod. 4. 35.
Num. 11. &c.

Aetor. 4. & 6.

Apostolorum
doctrina divi-
na est.
Ioan. 14. 16.
Aetor. 1. 2.
Ioan. 17.

Admonet praeterea locus hic, Apostolorum doctrinam non humanam & terrenam, sed divinam & celestem esse. Quia enim non ipsi, sed in ipsis spiritus sanctus locus est, ut hic idem doctrinae auctorem author censeatur. Faciunt hoc alij quoque loci, in quibus spiritum suum illic Christus promittit imprimis vero, quod pro omnibus illis orat & intercedit, qui in ista Apostolorum doctrinam non credunt. Magna igitur est mundi peruersitas, qui etsi propria conscientia testimonio sepe con-

catur, tamen illi contradicere non veretur, & hereseos eos accusat, qui ab Apostolis traditam doctrinam recipiunt atq; timentur. Sentient illi aliquando Christi iudicium, qui olim dixit: Qui vos audit, me audit: & qui vos spernit, me spernit: qui autem me spernit, spernit eum qui misit me. Nos itaque Thessalonicensis potius imitemur, de quibus Apostolus testatur, quod Evangelij doctrinam, non verbum sermonem, sed verbum Dei verbum receperint. Ita enim fiet, ut in nobis fructus ferat, nosq; ex illo renati inter Dei filios censeamur.

Porro redit ad periculorum commemorationem, & ne quid spei vel praesidij in vilo homine collocent, sed ab vno Deo penderent, illos quos ipsis aduersos fore docet, quos natura ipsis arctissime obstrinxerit. Tradet (inquit) frater fratrem in mortem, & pater filium, & insurgent liberi aduersus parentes, & morte multandos curabunt. Eritis deniq; ex omni omnibus propter nomen meum. Quod & illud apud Mattheum pertinet: Inimici hominis domestici eius. Poterant haec noua & incredibilia videri, nisi ab ipsa rerum origine huius generis exempla in omnibus historijs extarent. Cain certe Abelum fratrem non modo persecutus est, verum etiam crudeliter occidit, quod illum Dei cultorem, et proinde Deo magis gratum vel acceptum esse videret. Et Isaac fratrem Esauem infensum suum legimus, & Iosephum fratres germani in Aegyptu vendiderunt. Quis item inimicitias Israelitarum & Iudeorum mutuas ignorat, quarum non postrema causa ex religionis controuersia vel distimilitudine exorta fuit? Verum haec impleta fuerunt, quando Iudei Apostolos & illorum sectatores, nullo habito cognationis & diuinae adoptionis respectu, gentibus execrandos et necandos tradiderunt: & priuatum eius generis multa accidisse, non est dubium. Nec cessauit adhuc hodie rabies ista, quando frequentes liberos religionis ergo a parentibus abdicari, fratres a fratribus prodi, conuictos abs se inuicem diuelli videmus. Recens est etiam sanctissimi martyris Ioannis Diazij Hispani caedes, quem Alfonso frater Roma vsq; insecutus in Germania obruncavit, nec terram alienam fraterno sanguine pollueret exhorruit. Nonne item in diuersis castris militarunt fratres & consanguinei, quos sola fidei & religionis causa contra se mutuo armauerat? Praedixit autem haec Christus, imo iam olim in spiritu Christi eadem Micheas praedixit, ne offendamur. Dilectus potius quantum post Veritatis odium, quo ipse etiam naturae leges mutauit. Quid enim tam naturale est, quam ut parentes ex se genitos liberos, & fratres se inuicem diligant? Quomodo autem humanae societatis & naturae leges seruentur, qui naturae Dominum & creatorem non reuerentur? Fugiamus ergo pestem hanc, qua nulla atrocior excogitari potest, simulq; suspecta habeamus omnium eorum consilia & conatus, qui Veritatis odium semel conceperunt. Esi enim illud ad tempus dissimulent, mox tamen occasione oblata aduersus illum cultores hostiliter insurgunt, &c.

Ceterum concludit locum hunc Dominus promissione consolationis plenissima: Qui perseverauerit vsq; in finem, iste seruabitur. Cui consentit, quod apud Lucam habetur: In patientia vestra possidebitis animas vestras. Perseuerantia autem ut in omni re vtilis, ita in fidei negotio necessaria est, eo quod defectio aut abnegatio cum praesenti salutis periculo coniuncta est. Ad hanc autem amplissimo premio excitat, salute nimirum animarum, quae omnibus rebus alijs pretiosior est, nec villo alio pretio redimi potest, quam eo, quod Christus Iesus pro nobis excoluit, cuius soli confortes erunt, qui illum fide vera amplexi, in eodem ad finem vsq; perseverant. Quotquot enim vbi manum arato admovent, a tergo respiciunt, non sunt digni regno Dei. At qui cum Christo patiuntur, cum eodem regnabunt: & qui cum illo moriuntur, cum eodem uiuent. Horum memores simus hodie, et simul cogitemus, afflictiones huius seculi baudquaquam pares esse gloriae, quae olim reuelabitur. Superemus regitur eas fide constanti, ut nobis olim in caelis viuere liceat, cum Christo Iesu, cui debetur benedictio, honor, gloria & potestas in aeternum. Amen.

Porro cum uideritis abominationem desolationis, quae dicta est a Daniele propheta, stantem ubi non oportet, qui legit, intelligat. Tunc qui in Iudaea fuerint, fugiant ad montes: qui uero supra domum fuerit, ne descendat in domum, nec ingrediatur ut quicquam tollat e domo sua.

Luc. 10.
Thess. 2.
Matth. 10.
Gen. 4.
Gen. 27.
Mich. 7.
Matth. 16.
Luc. 9.
2. Tim. 2.
Rom. 8.

doctrinam oppugnare
ant, praedicabitur
Christus unquam de
errari poterant, prop
sari essent, nec ad
necessaria. Et sane
utros fore metum, i
dicens: Cum traditi
quid datum fuerit
ille sanctus. Quia
orum fidei & scriptu
ras seruati uobis, q
ras didicerit, et tunc
rit, qui & docenda
am sollicitudinem
iso incidere. Nam
tradidit neg, respice
uobis quid loquatur.
Ista vero paternam
ad cogitandum quid
ra ad regni sui prop
structor. Septuaginta
opobeta, quorum ali
no uocati fuerunt. Et
um, qui illos subd
fecit, qui cum ex
t. Admiratur factus
esse idiotas & illiter
uendicabant. Paulus
puli horribiles matu
, principibus, & p
a quidem cum decem
studio mentis sym
Cicero, qui olim pro
peij, hominis am
ment eodem martyri
ueneri per suis
li ueritatem hodie
ex tempore reddunt
faciant. Seruati
inguli denique ista
e, eosdem armis
uris & contemptis

& terrenam, sed
E, vtiq; hic idem
m suum ille Chris
Apostolorum doctrinam
cionis respiciamus